

Luttenberger dr. s a negyedik Krszties ügyvédjelölt, tehát mind oly férfiak, kiknek műveltségi foka lépésük egész jelentőségét megvilágította, hogy nagyon jól tudták, mit cselekesznek.

Cselekedték azt, hogy utörök akarnak lenni a horvátok között a katolikusok áttérítésében a pánszláv bizantinizmusra; elszegődtek Oroszország szolgálatába, hogy a horvát nemzetet oda csatolják az ortodox egyházhoz és általa az orosz cárhoz és a megalakítandó egyetemes szláv birodalomhoz. Ugyanaz a politika ez, melyet Prágában üznek némelyek az ifju csehek közül, közöttük maga Gregor. Nem elszigetelt, hanem jól kieszt ténynyel állunk tehát szemben, melynek az orosz propaganda folytonossága követőket fog szerezni itt is, ott is. Ma Fiumében, holnap Zágrábban, azután Varasdon vagy Turóc-Szent-Mártonban következnek a hitehagyások, melyek értelme nem az, hogy katolikusokból vagy protestánsokból ortodoxok, hanem, hogy horvátokból és tótokból oroszok lesznek.

Nem tudom, veheti-e ezt közömbösen a magyar állam és meddig nézheti ezt a visszaélést a vallásszabadsággal? De a mi különösebb, az a kérdés, hogy vajjon Strossmayer püspök mit szól hozzá, ha hivat igy elpartolni látja? Appelláljunk feljebb. Mit szól a római szentszék hozzá és XIII. Leó pápa, hogy ha a Strossmayer-féle szláv propaganda, mely Rómában azt ígerte, hogy a szlávokat visszavezeti a katolikus egyház egységéhez, ha a pápa a szláv liturgiát megengedi s mindenképp kimutatja, hogy a szlávokkal, a jövő nagy nemzetével, rokonszenvez: mit szól a pápa hozzá, ha tapasztalja, hogy a pánszlávizmus a katolikus egyházban a görög-keleti vallásra való áttérésre vezet? Igen hát, mert egyébre nem is vezethet, mert a politikai és egyházi attrakció, az attrakciónak törvénye szerint, mihelyt szláv állápontra helyezkedünk, Oroszország részére nagyobb, mint a római szentszék részére. A pápa

lyeknek eredetét azonban nem lehet kikutatni.

János király alatt (1199—1216) igen sok történt a lótenyésztés javítására, különösen midőn száz flandriai mént vittek be a nemes angol igás ló tenyésztése céljából. Száz évvel később II. Eduárd 30 lombardi paripát s 12 igás lovat szállított be; III. Eduárd pedig (1327—1377.) 50 spanyol lovat vásároltatott, mert abban az időben Lombardiában és Spanyolországban voltak a tenyésztésre legalkalmasabb lovak. III. Eduárd, ki szenvedélyes vadász volt s a versenyeket is nagyon kedvelte, a nehéz angol lovakat a könnyebb spanyol lovakkal párosította s a tenyészlovak kiszállítását szigorú tilalom alá vetette.

Ez időtől kezdve a XV. század végéig igen keveset találunk Anglia lótenyésztéséről fölfedezve s csak VIII. Henrik idejében nyert ismét nagy lendületet a lótenyésztés; a király maga azon buzgólkodott, hogy mennél kitünőbb lovakat neveljenek s kiadta rendeletben, hogy csak az előirt nagyságu lovakat szabad a tenyésztésre alkalmazni, a nem alkalmasakat pedig irgalom nélkül el kell pusztítani; továbbá megparancsolta, hogy valamennyi főpap és nemes s valamennyi „bárony főkötöt viselő asszony“ legalább 15 marok magasságu mén paripát tartson. Ettől az időtől kezdve keleti lovakat mindinkább nagyobb számmal szállítottak be, mert a mint a fegyverzet és felszerelés a lovasságnál könnyebb lett, szükségét érezték a könnyebb és fürgébb lovak tenyésztésének is — s ekkor kezdődtek a lóversenyek.

ugyanis nem ígérhet a szlávoknak világi birodalmat, sem külön szláv egyházat, miglen az orosz cár mindezt kilátásba helyezi, ha majdan a keleti császárok trónjára ül és az összes görög-keleti egyház fölött uralkodni fog.

A pánszlávizmus tehát, uti exemplum docet, a római katolicizmussal össze nem egyeztethető.

De vajjon a horvátok mit szólnak hozzá, ezekhez az áttérésekhez? Mert bár csak négy diplomatikus ember tétéről van szó, érezni fogják, hogy principiis obsta. Csak az első kezdet nehéz s ha a fiemei uraknak sikerül, a mire vállalkoztak s az orosz rubel a propagandát elősegíti: áramlat indulhat meg Horvátországban, mely addig térít, míg a horvát nemzetet önmagából kitéríti. Nos hát, mi nem hiszszük, hogy a dolgok ennyire fajulhatnának, mert még áll Kárpát s vannak honszerető magyarok és horvátok, hanem figyelni akarunk az orosz üzelmekre s figyelmeztetjük a horvát klérust is, hogy lássa be politikai tévedéseit.

Mert mig Magyarországnál vannak, hajuk szála se görbül a horvátoknak, se hitüknek, se nemzetiségüknek; de ha orosz kéz alá kerülnek s horvátok és katolikusok akarnának maradni, papjaik számára készen van a szállás az ólombányákban.

Budapest, aug. 9.

A pénzügyminiszter tervel. Wekerle pénzügyminiszter a harmadik ülészek kezdetén az adóreformmal összefüggő több rendbeli törvényjavaslatot fog beterjeszteni. Ilyen az adóhátralékokról szóló javaslat, valamint az 1881-ben alkotott, a hazai iparnak adandó állami kedvezményekről szóló törvény megváltoztatásáról, kiegészítéséről, illetőleg meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat. Az utóbbi törvényjavaslat gondoskodni fog mindama iparágak állam támogatásáról, melyeknek a kedvező előfeltételek Magyarországon megadók. Hogy az iparérdek körébe pénzerő is vonassék, a javaslat valószínűleg intézkedéseket fog tartalmazni, melyek pénzügyintézeteknek iparvállalatok alkotásánál előnyöket fognak

Erzsébet királynő némely vidékeken, mint Chesterben, Stamfordban rendes versenyeket rendeztetett s I. Jakab alatt (1603.) a versenyek egyre több tétet foglaltak el s különösen a „torony iránt való verseny“ (Steeple chase) nagyon kedvelt volt.

Azonban, noha a keleti véru lovakat — török és berber fajokat szabadon alkalmazhatták a tenyésztéshez, hogy angol kancákkal a versenyhez alkalmas lovakat nevelhessenek, a nemesítés nagyon lassan haladt előre. I. Jakab tehát kísérletet tett az arab fajjal s 500 font sterlingen megvett egy híres arab mént. A newcastlei herceg azonban, kinek nagy befolyása volt az angol lótenyésztőkre s kinek nézetei mérvadók voltak, ellenszenvvel viseltetett az arab lovak iránt, s így az arab lovat a tenyésztők nem alkalmazták tenyésztési célból. Jakab király, noha az első kísérletével nem sok eredményt ért el, nem csüggedt, csakhamar egy más keleti lovat — a török szürkét (white-turk) vásároltatta meg. Kevés idő múlva Buckingham herceg is vett egy török lovat, melyet *Helonley's Turk*-nak nevezett el, majd egy másikat, melynek *Marocco Raab* volt a neve.

Eme három kitünő mén nagy hatással volt Anglia lótenyésztésére. A lovak könnyebbek, gyorsabbak lettek, úgy, hogy Harleigh lord a miatt panaszkodott, hogy a nagy lovak csaknem kivesznek s hogy az emberek csupán könnyű, finom lovakat, futtatásra nevelnek.

I. Károly alapította meg a hydeparki és newmarketi versenyeket; de a polgárháboru alatt a lótenyésztésben nem mutatkozott elő-

biztosítani. Arra is van kilátás, — mint halljuk — hogy ily törvény alkotása után egy új, nagy tőkével rendelkező bank fog léteálni, mely a nagy- és kisiparnak emelését fogja első sorban szem előtt tartani. — Az egyenes adók reformálása aligha fog megtörténni a harmadik ülészekben, ellenben a bélyeg- és illetékről szóló egységes javaslat tavasszal kerül az országgyűlés elé.

A határvidéki beruházási alapok. A király május hó 28-án kelt legfelsőbb kéziratban tudomásul vette a határvidéki beruházási alapok 1887. évi zárószámadásainak és kezelési kimutatásainak eredményét, beleértve a magyar állami számvevőszék által pontosan kimutatott összes vasúti beruházási kiadásokat is és egyuttal 1888. évi december 24-kén kelt elhatározással megadta a fölméntést. Az említett kezelési kimutatások és zárószámadások szerint 1888-ban volt a fölsleg 5.547,668-93 frt, az 1887. évi bevételek 2.438,540-40 frt, összesen 7.986,209 frt 33 kr. Ebből levonva 3.347,101-74 frt kiadásokat, az alapok állása 1887. év végén volt 4.639,107 forint 59 kr. még pedig 1,232,318 frt 84 kr készpénzben és 3.406,788 frt 75 kr értékpapirokban.

A szeszadótörvény módosítása. A legközelebbi ülészekben a magyar és az osztrák parlament elé javaslatot fognak terjeszteni a szeszadótörvény módosítása tárgyában. A módosítás — mint értesülünk — a kontingens leszállítását tartalmazza. A kormányok a szeszadó emelése folytán a fogyasztásnak csakis 15 százalékos csökkenése számítottak, a csökkenés azonban 45 százalék. Ez rontotta meg oly rögtönösen a szeszipar helyzetét.

A dalmát tartománygyűlésen még mindig napirenden van a „háromgy királyság“ kérdése. A tegnapi ülésen a kormány képviselője is felszólt, de esze ágában sem volt a nagyhorvát illuziókat eloszlatni.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Budapest, aug. 9.

— A királyi palota kiépítése. Tudvalevő dolog, hogy Ybl Miklós építész a király megbízásából elkészítette az új királyi várpolata tervét s a főváros és a közmunkatanács is megtették mindazokat az intézkedéseket, a melyek az építéssel kapcsolatban a fővárosra váró teendőkre vonatkoznak. E fővárosi feladatok leginkább a királyi várhoz a krisztinavárosi oldalról vezető s kigyőző formában építendő kényelmes kocsut építésére, többrendbeli kiszájtásokra, továbbá a Szarvas-tér rendezésére stb. terjednek ki. Már néhány év előtt létrejött az egyezség arra nézve, hogy eme tetemes rendezési költségek minő arányban oszlanak meg a várpalota

haladás. Csak II. Károly korában (1660.) nyert a lótenyésztés újabb lendületet s itt veszi kezdetét a tulajdonképpen való telivérttenyésztés. II. Károly szenvedélyesen szerette a lovakat s kedvelte a lóversenyeket. Elhatározta, hogy a lótenyésztés javítását minden áron előmozdítja s erre legalkalmasabbnak a keleti vért tartotta. Elküldte ménesmesterét a keletre, hogy ott méneket és kancákat vásároljon. Ez a többi közt Marokkóban néhány mént s 15—20 kitünő kancát vásárolt, melyeket *royal mares*-nek neveztek el s eme lovakból származott az angol telivér (thorough-bred Race horse.) II. Károly Newmarketet főversenyhelylyé emelte s minden versenyre királyi díjakat (kingsplates) ajánlott föl.

A keleti lovak kedvező befolyása az angol faj nemesítésére, ösztönt nyújtott ugy a királynak, mint egyeseknek, hogy továbbra is keleti vért vigyenek be, úgy, hogy mindenféle keleti vért ojtottak az angol vérbe.

Ezt a nemesítési rendszert folytatták a 18-ik század közepéig s e keresztelés kitünő eredménye csakhamar magára vonta az általános figyelmet.

Ez időtájban Angliába három rendkívül jeles mént szállítottak, melyek a telivérek tulajdonképpen való törzspajaiul tekinthetők, nevezetesen: *Beyerley Turk*, *Darley Arabian* és *Godolphin*. A két utóbbi Anna királyné uralkodása alatt jutott Angliába. *Darley Arabian* Aleppóban vásárolták. E mén Palmyra sivatagain nőtt fel; *Godolphin* ellenben berber ló volt s előbb vízholdó igás lónak használták. Sok időbe került egyébiránt, mig e mének az

